

Югозападен университет „Неофит Рилски” – Благоевград

СТАНОВИЩЕ

от **проф. Калин Порожанов, д-р, д.н.** от катедра *История* при Правно-историческия факултет на ЮЗУ – **научен ръководител**

член на научно жури (Заповед на ректора № 1021/30.04.2018 г.) за защита на дисертация на тема: *Социално-икономическа характеристика на населението от Югозападна Тракия (районите на Средна Струма и Средна Места) от края на III в.пр.Хр. до средата на I в.сл. Хр.*, за присъждане на образователната и научна степен *доктор*, по научна специалност *Стара история и тракология*, професионално направление 2.2 История и археология, област на висше образование 2. Хуманитарни науки, на **Сотир Иванов Иванов** – докторант редовна форма на обучение в катедра *История* при ПИФ на ЮЗУ.

Обобщени данни за дисертацията. Състои се от увод, 5 глави и заключение (общо 307 с. текст); 5 приложения (308-406 с.), цитирана литература, извори, епиграфски сборки и каталози (407-435 с.), съкращения (436-437 с.).

В **Увода** аргументирано се обосновават темата, хронологическите рамки, териториалният обхват, демографското състояние, целите, етапите, структурата и методиката на изследването. Те са последвани от **отлично приносно представяне** на *изворите* (писмени, епиграфски, нумизматични) и критичен *историографски преглед*, който несъмнено има своето **приносно значение**.

Глава I прави нужния, за следващите глави, с оглед темата на дисертацията, **географски преглед** на районите на Средна Струма и Средна Места.

Глава II обстойно се занимава с **Политическата и военна история на ранния елинизъм в региона от 323 до 148 г.пр.Хр.** Този важен исторически преглед разглежда кризата след смъртта на Александър III и управлението при неговите наследници, което довежда до завладяване на Македония от Рим и превръщането ѝ в провинция. Тук успешно се демонстрира как от елинистическо управление районът преминава към римско, но със свои специфики, което е **несъмнен принос**.

Глава III е гръбнакът на труда.

В § 1 и § 2 се представят, анализират и обобщават вещо събрани комплексните изворови данни за етносите *синти* и *меди* по Средна Струма и за етносите *беси, бризи, дигери, дии, диобеси, дрои, карбилеси* съответно по Средна Места, данни, отнасящи се до развитието на техните политически центрове и пътната мрежа. Това са два **безспорни приноса**.

В § 3 са разгледани много изчерпателно почетните надписи, императорските писма, амфорните печати, латинските надписи, надписите върху монети и надгробните надписи като извор за историята на региона. Тяхното събиране, представяне и анализиране е следващият **съществен принос** на Сотир Иванов, като към него **ще добавя и Каталога** на епиграфските паметници (308-337 с.).

Особено важен и **приносен** е **§ 4**, в който, въз основа на изворите, за пръв път се разкрива **административното устройство**. Аргументирано са представени наличието и формите на действие **в градовете** на: *Народно събрание, Съвет на града, Колегия на архонтите, Колегия на политарсите, Синедрос, Герузия, Декапроти*.

Глава IV разглежда **Археологическите данни**, които допълват социално-политическата характеристика на населението в региона, с което **също се постига принос** – **особено с Каталозите** на надгробните паметници и на античните обекти (338-401 с.), след текста на дисертацията.

Глава V се занимава с **Монетите и монетната циркулация** като извор, който съществено и **приносно** допълва картината на общественото политическото устройство и неговото функциониране, особено добре подплатено и с **Монетния каталог** (402-406 с.).

Заключението обобщава основните постижения от 5-те глави.

1. Епиграфските паметници показват, че **местните траки**, след включването им в границите на Македония, **остават на своите територии и запазват важни политически привилегии**. Ново **приносно виждане**.

2. Градовете тук възникват след завладяването на района от Македония поради **съзнателно провеждана политика**. Те имат **сближаващо се помежду си смесено население** и се развиват като **самоуправляващи се полиси в рамките на административните области**. Въпреки, че са поданици на царя те масово участват в армията и имат политически права – факти, които **диференцират социалната структура и на траките**. Тази урбанизационна политика дава възможност на градското население, **вкл. и тракийското, социално да се усложни, да участва в преразпределението на добавения продукт, за разлика от останалата част на Тракия**. Изводи с **изключително приносен характер**.

3. Оказва се, че през Ранния елинизъм, **в тези градове демокрацията е предпочитаният тип градска форма на управление**, при което обаче има специфика – **Еклесията се оказва подчинена на Булето**. Сетне, при **налагането на римската власт**, вече се преминава от **демократия към олигархия** – факт, който сигурно **сочи намаляване на политическите права на гражданите**. Отново **изводи с принос**.

4. Доказана е **приемственост на градския живот от предримския и римския период**. Следващ **принос**.

5. **Интензивната търговия**, демонстрирана от **монетните находки и емпирионите** е друга **приносна характеристика** на развитото градско общество тук. Впечатляващо е **компетентното представяне на данъците**

и финансите на градовете, което е несъмнен принос.

6. Най-значим елемент в социално-икономическата характеристика на региона е урбанизацията. Чрез нея се осъществява **тотален социален, икономически и политически контрол.** В резултат от политиката на македонските царе и Рим в **градския живот** тук се извършват промени в демографската, социалната и икономическата структура. **Градската аристокрация получава римско гражданство, с което се вписва в новите условия. Това води до изчезването на старата етносна организация и аристокрация. Траките, обаче, се оказват повърхностно романизирани и запазващи своите традиции. Приноси.**

Критични бележки и препоръки.

- да се доусъвършенства техническата обработка на текста;
- да се отпечата като книга – на български и на английски език.

Заключение. Приемам видяните от автора приноси, като към тях добавям и изброените по-горе от мен над 15. Авторефератът отговаря на изискванията. Публикациите на Сотир Иванов по темата на дисертацията са достатъчни: 5 отпечатани и 3 – под печат, общо 8.

Всичко казано до тук ми дава основание убедено да гласувам с ДА за присъждането на **образователната и научна степен ДОКТОР** на автора на дисертацията *Социално-икономическа характеристика на населението от Югозападна Тракия (районите на Средна Струма и Средна Места) от края на III в.пр.Хр. до средата на I в.сл. Хр.* **СОТИР ИВАНОВ ИВАНОВ.**

Дата: 18.05.2018 г.

Член на журито:

(Подпис)